Brem Stoker

DRAKULA

Preveo sa engleskog
Mirko Bižić

OTVORENA KNJIGA
BEOGRAD 2025.

Naslov originala:
Abraham Bram Stoker
DRACULA

Preveo sa engleskog:
Mirko Bižić

Translation Copyright © za ovo izdanje Otvorena knjiga

BREM STOKER

Kako su ovi papiri poređani postaće jasno u toku njihovog čitanja. Sve nepotrebno je uklonjeno, tako da istorija koja je skoro u suprotnosti sa mogućim kasnijim verovanjima može da se istakne kao jednostavna činjenica. O onome što je prošlo uopšte ne postoji izjava u kojoj bi sećanje moglo da pogreši, jer su svi izabrani zapisi tačno iz tog vremena, izneti sa tačke gledišta i u okviru znanja onih koji su ih sačinili.

Prvo poglavlje

DNEVNIK DŽONATANA HARKERA

Treći maj. Bistrica. – Pošao sam iz Minhena u 8:35 uveče prvog maja, i stigao u Beč rano ujutro sledećeg dana; trebalo je da stignem u 6:46, ali voz je kasnio sat vremena. Budimpešta izgleda kao čudesno mesto, sudeći po onome što sam mogao da spazim iz voza i na osnovu ono malo moje šetnje po ulicama tog grada. Plašio sam se da se mnogo udaljim od stanice, pošto smo stigli kasno i morali da krenemo u što je moguće tačnije vreme. Utisak koji sam imao je da napuštamo Zapad i ulazimo u Istok; najzapadniji od veličanstvenih mostova preko Dunava, koji je ovde izuzetno širok i dubok, uveo nas je među tradicije turske vladavine.

Pošli smo u prilično tačno vreme i posle spuštanja mraka stigli u Klauzenburg. Tu sam na jednu noć odseo u hotelu Rojal. Za kasnu večeru sam imao piletinu spremljenu na poseban način, sa crvenom paprikom koja je bila dobra, ali se od nje žednelo. (*Napomena*: nabaviti recept za Minu.) Pitao sam konobara za to jelo i on je rekao „pileći paprikaš", i da ću, pošto se radi o nacionalnom jelu, moći da ga dobijem bilo gde duž Karpata. Otkrio sam da je moje natucanje nemačkog ovde veoma korisno; zapravo, ne znam kako bih uopšte mogao da se snađem bez toga.

Pošto sam imao nešto slobodnog vremena dok sam bio u Londonu, posetio sam Britanski muzej i među mapama i knjigama u biblioteci po-

tražio neke informacije o Transilvaniji; palo mi je na pamet da bi izvesno prethodno znanje o zemlji bilo od koristi kada imaš posla sa plemićem iz te zemlje. Saznao sam da je pokrajina koju je pomenuo na krajnjem istoku, na samoj granici tri države, Transilvanije, Moldavije i Bukovine, usred Karpatskih planina, jednom od najdivljijih i najmanje poznatih delova Evrope. Nisam uspeo da pronađem nijednu mapu ili naučni rad u kome je naveden tačan položaj zamka Drakula, pošto još ne postoje mape ove zemlje koje bi mogle da se uporede sa našim topografskim kartama, ali sam otkrio da je Bistrica, grad sa poštanskom službom koji je pomenuo grof Drakula, prilično poznato mesto. Ovde ću uneti neke svoje beleške jer bi mogle da mi osveže pamćenje kada budem razgovarao o svojim putovanjima sa Minom.

U stanovništvu Transilvanije postoje četiri odvojene nacionalnosti: Saksonci na jugu, a sa njima su izmešani Vlasi, koji su potomci Dačana; Mađari na zapadu i Sekelji na istoku i severu. Ja idem među ove poslednje, koji tvrde da potiču od Atile i Huna. Možda i jeste tako, jer kada su Mađari pokorili zemlju u jedanaestom veku, zatekli su Hune naseljene u njoj. Čitao sam da su sva poznata sujeverja sveta okupljena u potkovici Karpata, kao da je to središte neke vrste vrtloga mašte; ako je tako, moj boravak ovde mogao bi da bude veoma zanimljiv. (*Napomena*: moram da ispitam grofa o svemu tome.)

Nisam dobro spavao, iako je moj krevet bio dovoljno udoban. Imao sam razne čudne snove. Ispod mog prozora je cele noći zavijao pas, što je moglo da ima neke veze sa tim; ili je možda u pitanju

bila paprika jer sam morao da popijem svu vodu koju sam imao u bokalu, a i dalje sam bio žedan. Pred jutro sam zaspao, ali me je probudilo neprekidno kucanje na vratima, pa pretpostavljam da mora da sam tada zaista čvrsto spavao. Za doručak sam opet dobio papriku i neku vrstu kaše od kukuruza, za koju su rekli da se zove „mamaliga"[1], kao i patlidžan punjen mlevenim mesom, izvanredno jelo koje oni nazivaju „impletata". (*Napomena*: nabaviti recept i za ovo.) Morao sam da požurim sa doručkom jer je voz polazio malo pre osam, ili je, bolje rečeno, trebalo da bude tako, jer sam, nakon što sam odjurio na stanicu u 7:30, morao da sedim u vagonu više od sat vremena pre nego što smo krenuli. Činilo mi se da, što više ideš na istok, vozni red postaje sve netačniji. Kakav bi onda trebalo da bude u Kini?

Čitav dan smo se naizgled veoma sporo vukli kroz zemlju koja je bila puna lepote svih vrsta. Katkad bismo na vrhovima strmih brda viđali gradiće ili zamkove, kakve viđamo u starim molitvenicima; katkad bismo se vozili pored reka i potoka koji su, sudeći po širokim kamenim proširenjima sa obe njihove strane, bili podložni silovitim bujicama. Potrebno je mnogo vode, koja pritom ima jak tok, da se tako potpuno očiste obale reke. Na svim stanicama su stajale grupe ljudi, ponekad i čitava rulja, u veoma šarolikoj odeći. Neki od njih su bili baš kao seljaci u mojoj domovini ili oni koje sam video na prolasku kroz Francusku ili Nemačku, u kratkim sakoima i okruglim šeširima i pantalonama domaće proizvodnje; ali drugi su bili veoma živopisni. Žene su izgledale lepo, sve dok im ne priđeš,

[1] Rumunski naziv za kačamak. (Prim. prev.)

ali bile su široke i neskladne u struku. Sve su nosile bele bluze različitog kroja i većina je imala široke pojaseve sa mnogo nekakvih kićanki ili resa koje su visile sa njih kao na baletskim haljinama, ali naravno da su ispod imale podsuknje. Najčudnije figure koje smo videli bili su Slovaci, koji su bili divljiji od ostalih, sa svojim velikim kaubojskim šeširima, širokim i vrećastim pantalonama prljavobele boje, belim pamučnim košuljama i ogromnim opasačima od debele kože, širokim skoro čitavu stopu, načičkanim mesinganim nitnama. Nose duboke čizme u koje uvlače nogavice pantalona i imaju dugu crnu kosu i jake crne brkove. Veoma su živopisni, ali ne izgledaju privlačno. Na pozornici bi ih odmah postavili da predstavljaju neku staru istočnjačku banditsku družinu. Ipak, kako mi je rečeno, oni su potpuno bezazleni i po prirodi prilično neskloni samodokazivanju.

U Bistricu smo stigli kada se sumrak pretvarao u noć. To je jedno veoma zanimljivo i staro mesto. Pošto se praktično nalazi na granici – jer prelaz Borgo vodi iz njega u Bukovinu – imalo je veoma burnu prošlost, i u njemu se svakako vide njeni tragovi. Pre pedeset godina izbio je niz velikih požara, koji su u pet odvojenih prilika, izazvali veliku štetu. Na samom početku 17. veka grad je bio pod tronedeljnom opsadom i izgubio 13.000 stanovnika, a žrtve rata uvećale su glad i zarazne bolesti.

Grof Drakula me je uputio da odem u gostionicu *Zlatna kruna,* za koju sam ustanovio, na svoje veliko oduševljenje, da je potpuno starinska jer sam, naravno, želeo da vidim sve što mogu od običaja i načina života u zemlji. Očigledno su me

očekivali jer, kada sam došao do vrata, susreo sam se sa starijom ženom veselog izgleda u uobičajenoj seoskoj odori – beloj suknji sa belom dvostrukom keceljom, spreda i pozadi, od obojenog platna skrojenog skoro previše tesno da bi to bilo pristojno. Kada sam joj se približio, naklonila se i rekla: „Her Englez?" „Da", potvrdio sam ja, „Džonatan Harker". Osmehnula se i prenela neku poruku starijem čoveku u beloj košulji, koji ju je dopratio do vrata. On je otišao, ali se odmah vratio sa pismom:

„Prijatelju moj – dobro došli na Karpate. Nestrpljivo Vas očekujem. Noćas lepo spavajte. Sutra u tri diližansa kreće u Bukovinu; u njoj je sačuvano mesto za Vas. Na prelazu Borgo sačekaće Vas moja kočija i dovesti kod mene. Verujem da je vaše putovanje iz Londona bilo prijatno i da ćete uživati u boravku u mojoj lepoj zemlji.

Vaš prijatelj,
DRAKULA."

Treći maj. – Saznao sam da je vlasnik hotela dobio pismo od grofa, u kome mu je naloženo da mi obezbedi najbolje mesto u kolima; ali kada sam se raspitivao o pojedinostima, delovao je pomalo zatvoreno i pretvarao se da ne razume moj nemački. To nije moglo da bude istina jer ga je do tada razumeo savršeno dobro; bar je odgovarao na moja pitanja baš kao da ga savršeno razume. On i njegova žena, stara dama koja me je dočekala, zgledali su se uplašeno. On je promrmljao da je u pismu poslat novac i da je to sve što zna. Kada sam ga upitao poznaje li grofa Drakulu i može li da mi kaže nešto o njegovom zamku, i on i njegova žena su se prekrstili i, izjavljujući da ne znaju baš ništa,

jednostavno odbili da dalje govore. Termin za polazak je već bio toliko blizu da nisam imao vremena da pitam nikoga drugog, koliko god sve to bilo veoma tajanstveno i ni u kom slučaju umirujuće.

Baš pre nego što sam krenuo, stara dama je došla u moju sobu i rekla na vrlo histeričan način:

„Morate li da idete? O, mladi her, morate li da idete?" Bila je toliko uzbuđena da se činilo da je izgubila kontrolu nad ono malo nemačkog što je znala, i mešala ga je sa nekim drugim jezikom, koji meni uopšte nije bio poznat. Jedva sam uspevao da je pratim, postavljajući joj mnoštvo pitanja. Kada sam rekao da moram smesta da krenem i da sam uključen u jedan važan posao, ponovo je upitala:

„Znate li koji je dan?" Odgovorio sam da je četvrti maj. Ona je odmahnula glavom i rekla:

„O, da! Ja to znam! Ja to znam, ali znate li koji je dan?" Kada sam odgovorio da je ne razumem, nastavila je:

„To je dan pred Đurđevdan. Zar ne znate da će noćas, kada sat otkuca ponoć, sva zla na svetu biti u svom punom zamahu? Znate li kuda idete i u šta se upuštate?" Bila je toliko očigledno uzrujana da sam pokušao da je utešim, ali bez uspeha. Na kraju je pala na kolena i molila me da ne idem, ili da bar sačekam dan-dva pre nego što pođem. Sve je to bilo veoma smešno, ali se nisam osećao prijatno. Međutim, postojao je posao koji je trebalo obaviti i nisam smeo da dopustim da to bilo šta ometa. Stoga sam pokušao da je uspravim na noge i rekao, što sam ozbiljnije mogao, da joj se zahvaljujem, ali da mi je dužnost na prvom mestu i da moram da krenem. Tada je ustala i obrisala oči, pa skinula raspeće okačeno oko vrata i ponudila ga